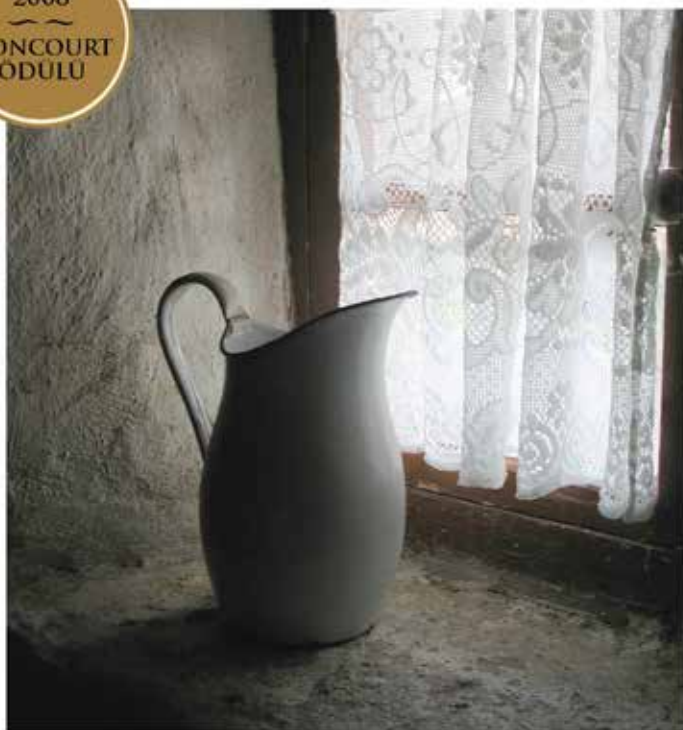

ATIQ RAHIMI

SABIR TAŞI

2008
GONCOURT
ODULU

ROMAN

Çeviri: VOLKAN YALÇINTOKLU

❤️
CAN

3.
BAŞKI

Atiq Rahimi
SABIR
TAŞI

2008 GONCOURT ÖDÜLÜ

Syngué sabour, Atiq Rahimi

© P.O.L. Éditeur, 2008

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2010

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2010

3. basım: Ekim 2017, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Alev Özgüner

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Sharon Wisegarver

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic.
Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 12584

ISBN 978-975-07-1153-4

CCAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750711534

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

Atiq Rahimi
SABIR
TAŞI

2008 GONCOURT ÖDÜLÜ

ROMAN

Fransızca aslından çeviren
VOLKAN YALÇINTOKLU

CAN YAYINLARI

Atiq Rahimi, 1962'de Kâbil'de doğdu. Afganistan-Sovyetler Birliđi Savaşı sürerken, 1984'te Fransa'ya sığındı. Fransa'da sürdürdüğü roman, fotoğraf ve belgesel çalışmalarıyla ülkesinde yaşananları dile getirmeye çalışan Rahimi, Sorbonne'da sinema üzerine doktora yaptı. Filme çektiği *Toprak ve Küller* adlı eseri, 2004 yılında Cannes Film Festivali'nde gösterildi. *Sabır Taşı* 2008 Goncourt Ödülü'ne *Kahrolsun Dostoyevski* ise 2014'te NDS Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü.

Volkan Yalçintoklu, 1961'de doğdu. Saint-Joseph Lisesi'nde okudu. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıbbi Biyoloji ve Genetik Bölümü'nü bitirdi. Uzun yıllar kitapçılık yaptı. Fransızca ve İngilizce'den çeviriler yapıyor. Jules Verne, Alexandre Dumas, George Sand, Honoré de Balzac, Charles Perrault, Lyman Frank Baum ve Helene de Witt'in eserlerini çevirdi.

*Kocası tarafından vahşice öldürülen
Afgan kadın şair N.A.'nın anısına kaleme
alınan bu hikâye M.D.'ye ithaf edilmiştir.*

*Bedenden beden aracılığıyla bedenle
bedenden başlayarak ve bedene kadar.*

Antonin Artaud

Afganistan'da ya da başka bir yerlerde

Oda küçük. Dikdörtgen. Camgöbeği rengindeki ferah duvarlarına, sarı ve mavi gökyüzünde kanat çırparken donup kalmış göçmen kuş desenli iki perdesine rağmen iç karartıcı. Yer yer delinmiş perdeler, kilimin solmuş çizgileri üzerinde son bulan güneş ışınlarının içeri girmesine izin veriyor. Odanın gerisinde başka bir perde daha var. Yeşil. Üzerinde hiç desen yok. Kullanılmayan bir kapıyı gizliyor. Ya da bir sandık odasını.

Oda boş. Süs eşyası namına hiçbir şey yok. Yalnızca iki pencereyi ayıran duvara küçük bir hançer, hançerin üzerine de bıyıklı bir adamın fotoğrafı asılmış. Adam yaklaşık otuz yaşlarında gösteriyor. Saçları lüle lüle. Özenle şekil verilmiş iki favorinin çevrelediği köşeli bir yüzü var. Siyah gözleri parıldıyor. Bu küçük gözler kartal gagası gibi bir burunla ayrılmış. Adam gülmüyor, gülümsemesini bastırmaya çalışan birinin havasını taşıyor yine de. Bu ona garip bir ifade kazandırıyor, kendisine bakan kişiyle içten içe alay eden bir adamın ifadesini. Siyah beyaz resim, sanatkârane bir tarzda soluk tonlarla renklendirilmiş.

Bu fotoğrafın karşısındaki duvarın dibinde, şimdi daha yaşlanmış olan aynı adam, yere serilmiş bir döşegin üzerinde yatıyor. Sakalı var. Kırışmış bir sakal. Adam zayıflamış. Fazlaca. Bir deri bir kemik kalmış. Teni solmuş. Kırış kırış. Burnu şimdi kartal gagasını daha fazla andırıyor. Hâlâ gülmüyor. Ama o garip alaycı ifadesini

muhafaza ediyor. Ağzı yarı açık. Daha da küçülmüş gözleri çukurlarına kaçmış. Bakışları tavana, kararmış ve çürümeye yüz tutmuş, açıktaki kirişlere takılıp kalmış. Hareketsiz kolları iki yanına uzanmış. Yarısıydam derisinin altında, can çekişen solucanlara benzeyen damarları, bedenindeki çıkıntılı kemiklerle iç içe geçmiş. Sol bileğinde otomatik bir saat, yüzükparmağında altın bir alıyans var. Sağ dirseğinin çukuruna yerleştirilmiş bir kateter, tam başının üzerinde duvara asılmış plastik bir serum torbasından damla damla renksiz bir sıvı akıtmakta. Gövdesinin belden yukarısını, yakası ve kolları nakışlı, uzun, mavi bir gömlek örtüyor. İki kazığı andıran kaskatı bacakları beyaz, kirli bir çarşafın altına gömülmüş.

Adamın nefes alıp verişiyile uyumlu bir şekilde inip kalkan bir kadın eli, onun göğsünün, kalbinin üzerinde duruyor. Kadın oturmuş vaziyette. Bacaklarını kıvrıp göğsüne çekmiş. Baş dizlerinin arasına gömülü. Siyah, simsiyah ve uzun saçları kolunun düzenli hareketleriyle salınan omuzlarını örtüyor.

Öteki elinde, yani sol elinde ise siyah bir tespil tutuyor. Tespili çekiyor. Sessizce. Yavaşca. Omuzlarının iniş kalkışıyla uyum içinde. Ya da adamın nefes alıp verişiyile uyum içinde. Bedenini uzun bir elbise sarmalıyor. Lal renginde. Elbisenin kolları, tıpkı etekleri gibi, zarif birkaç başak ve buğday çiçeği deseniyle bezenmiş.

Elinin hemen yakınında ilk sayfaları açık halde, kadiife bir yastığın üzerine konmuş bir kitap, Kuran duruyor.

Küçük bir kız ağlıyor. Bu odada değil. Yandaki odada olabilir. Ya da koridorda.

Kadın başını kımıldatıyor. Bezgince. Başını dizlerinin arasından çıkarıyor.

Kadın güzel. Tam sol gözünün köşesindeki küçük

bir yara izi gözkapağını hafifçe büzerken bakışlarına gariip bir endişe katıyor. Etli, kuru ve solgun dudaklarının arasından yavaşça aynı dua sözcüğünü mırıldanıyor.

İkinci bir küçük kız ağlıyor. Diğerinden daha yakında gibi, hiç kuşkusuz kapının hemen arkasında.

Kadın elini adamın göğsünden çekiyor. Ayağa kalkıp odadan çıkıyor. Yokluğu hiçbir şeyi değiştirmiyor. Adam hâlâ kıvıldamıyor. Sessizce nefes alıp vermeye devam ediyor, yavaşça.

Kadının ayak sesleri iki çocuğu susturuyor. Kadın çocukların yanında uzun bir süre, ev ve dünya uykularında gölgeye dönüşünceye kadar kalıyor; sonra geri dönüyor. Bir elinde küçük, beyaz cam bir şişe, diğerinde siyah tespih var. Adamın yanına oturup şişenin kapağını açıyor, ona doğru eğilerek sağ ve sol gözüne ikişer damla göz damlası damlatıyor. Elinden bırakmadığı tespihi çekmeye devam ediyor bir yandan da.

Perdenin sarı ve mavi göğünün deliklerinden sızan güneş ışınları kadının sırtını okşarken, omuzları hâlâ düzenli bir biçimde, parmaklarının arasından geçen tespih tanelerinin ritmiyle salınıyor.

Uzakta, kentin bir yerinde bir bomba patlıyor. Şiddetli patlama belki birkaç evi, birkaç düşü yerle bir ediyor. Karşılık veriliyor. Öğlenin ağır sessizliğini yaran çatışma sesleri camları titretse de, çocukları uyandırmıyor. Sesler bir an için, tam iki tespih tanesi çekme süresi kadar, kadının omuzlarını hareketsiz kılıyor. Kadın damla şişesini cebine koyuyor. “*El-Kahhar,*” diye mırıldanıyor. “*El-Kahhar,*” diye tekrarlıyor. Adamın her nefes alıp verişinde tekrarlamaya devam ediyor. Her sözcükte, parmaklarının arasından bir tespih tanesini kaydırıyor.

Bir tespih çekimi tamamlanıyor. Doksan dokuz tespih tanesi. Doksan dokuz kere *El-Kahhar*.

Döşekte, adamın başucundaki yerini almak üzere doğruluyor ve sağ elini yeniden adamın göğsünün üzerine koyuyor. Yeniden tespih çekmeye başlıyor.

Bir kez daha doksan dokuzuncu *El-Kahhar*'ı tamamladığında, elini adamın göğsünden çekip boynuna götürüyor. Parmakları önce gür sakalın içinde kayboluyor ve bir iki nefeslik süre boyunca orada kalıyor. Ardından tekrar görünür olup dudaklara uzanıyor; burnu, gözleri, alnı okşadıktan sonra kirli, gür saçlarının derinliğinde yeniden gözden kayboluyor. “Elimi hissediyor musun?” Yıkılmış bir halde, üzerine doğru eğildiği adama diyor gözlerini. Hiçbir belirti yok. Kulağını adamın dudaklarına yaklaştırıyor. Hiç ses yok. Hâlâ o afallamış ifadesi duruyor adamın yüzünde: yarı açık ağız, tavanın kararış kirişlerinde kaybolup giden bakışlar.

Kadın fısıldamak için biraz daha eğiliyor. “Allah aşkına, elimi hissettiğini, yaşadığını, bana, bize geri döndüğünü belirtecek bir işaret yap! Bana güç, iman kazandıracak bir işaret, küçük bir işaret.” Dudakları titriyor. “Yalnızca bir sözcük” diye yalvaran bu dudaklar kayarak adamın kulağına hafifçe deşiyor. “En azından beni duyduğunu umuyorum.” Başını yastığın üzerine koyuyor kadın.

“İki hafta içinde hareket etmeye, işaretler vermeye başlayacağını söylemişlerdi... Ama bak üçüncü hafta bitiyor... yani neredeyse. Hâlâ hiçbir değişiklik yok!” Sırtüstü uzanmak için yan dönüyor. Bakışları, adamın bakışlarının kaybolup gittiği kararış, çürümeye yüz tutmuş kirişlerin arasında bir yerlere dalıp gidiyor.

“*El-Kahhar, El-Kahhar, El-Kahhar...*”

Kadın yavaşça doğruluyor. Gözlerini umutsuzca

adama dikeyor. Elini yeniden adamın göğsünün üzerine koyuyor. “Nefes alabiliyorsan, nefesini tutabilirsin de, öyle değil mi? Nefesini tutsana!” Saçlarını ensesine doğru atıp, ısrar ediyor: “Yalnızca tek bir kez nefesini tut!” Ve kulağını yeniden adamın ağzına doğru uzatıyor. Kulak kesiliyor. Onu duyuyor. Adam nefes alıp veriyor.

Yıkılmış bir halde homurdanıyor: “Artık dayanamıyorum.”

Öfkeli bir iç çekişin ardından, birden ayağa kalkıyor ve sesini yükselterek tekrarlıyor: “Artık dayanamıyorum...” Yıkılmış durumda. “Sabahtan akşama kadar Allah’ın adlarını tekrarlamaya artık dayanamıyorum!” Fotoğrafa doğru birkaç adım atsa da ona bakmıyor, “On altı gün oluyor...” tereddüt ediyor, “Hayır...” ve kararsız parmaklarıyla saymaya koyuluyor.

Kafası karışmış bir halde, dönüyor, Kuran’ın açık duran sayfasına bir göz atmak için tekrar eski yerini alıyor. Sayıyor. “On altı gün... Bugün Allah’ın on altıncı adını zikretmem gerekiyor. *El-Kahhar*, Düşmanlarını Kahrederek Zelil ve Perişan Hale Getiren. İşte, tamam, on altıncı ad...” Düşüncelere dalıyor. “On altı gün!” Geri çekiliyor. “On altı gündür nefesinin ritmine göre yaşıyorum.” Saldırganlaşıyor. “On altı gündür seninle nefes alıp veriyorum.” Gözlerini adama dikeyor. “Bak, tıpkı senin gibi nefes alıp veriyorum!” Derin derin aldığı nefesi kederle geri salıyor. Adamın ritmine uygun olarak. “Elim göğsünün üzerinde olmasa da, artık senin gibi nefes alıp verebilirim.” Adama doğru eğiliyor. “Yanında olmasam da, seninle aynı ritimde nefes alıp veriyorum.” Uzaklaşıyor. “Beni duyuyor musun?” Çığlıklar atıyor: “*El-Kahhar!*” Ve yeniden tespihini çekmeye başlıyor. Hep aynı tempoyla. Odadan çıkıyor. Koridorda ve evin diğer bölümlerinde, “*El-Kahhar, El-Kahhar...*” dediği duyuluyor..

“*El-Kahhar...*” uzaklaşıyor.

Goncourt ödüllü yazar Atiq Rahimi, olayları farklı bakış açılarıyla değerlendirdiği kitaplarıyla tanınıyor.

Afganistan'da bir evde, basit bir döşek... Döşegin üzerinde, gözleri açık ama bilinçsiz yatan bir erkek...

Erkeğin başucunda, dua ederek onunla ilgilenen karısı... Dışarıda, sürüp giden savaş...

Kocasının tepkisizliğini fırsat bilen kadının, o güne kadar hep bastırmak zorunda kaldığı kadınlık duygularını, üzüntüsünü, kaygısını, öfkesini ilk kez dışa vuruşu...

Kocasını, sonunda çatlamasını beklediği sabır taşına dönüştürmesi...

Atiq Rahimi'nin bu sarsıcı eseri, şiirselliğiyle ve temposuyla daha ilk satırlardan itibaren içine alıyor okuru.

Kadınların insan yerine konmadığı, şiddetin sıradan bir olay gibi yaşandığı, savaşın artık kanıksandığı bir ülkeden yükselen isyan çıkışı...

Kapak resmi: SHARON WISEGARVER

11 TL
KDV DAHİL

ISBN 978-975-07-1153-4

9 789750 711534